

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Sugrumătorul

de suflete, dela Hunedoara.

O știre din cele mai revoltătoare ne vine dela Hunedoara.

Directorul fabricii de fer, Schalát, ceva slovac trecut prin botezul de 5 pițule obicinuit în țeara noastră, după care ese „patriotul” gol golul, acest om vîrit în blană patriotică e cuprins de cele mai ridicole și ticăloase porniri de a prigoni cu toată încordarea pe nemaghiari, când el însuși, adorabila mătăhală, a fost adus pe lume de o mamă nemaghiară!

Așa fiind însă modia în țeara asta, oameni de acest fel numai așa se pot face plăcuți „în sus”, dacă dau cât mai dese probe, că ei sunt mai papi decît papa, mai ungiuri decît ungiuri, și știu călca în picioare mai crunt inimile popoarelor nemaghiare din țeară.

Schalát, patriotica mătăhală din fruntea fabricii de fer din Hunedoara, nu poate fi mai bun ca alții de felul lui, cu piele lăpădată. Dă și el unde numai poate, cu cnota patriotică, în nemaghiarii ce atârnă cât de cât dela el ca lucrători în fabrica de fer a statului, nu a lui Schalát!

Acum Sâmbătă în 18 Iunie n., domnul director al fabricii, avînd un atac de isterie patriotică, nu știa pe cine să se descarce, și s'a descărcat pe — coriștii români din noul cor înghiebat de dl inv. A. Ludu, cor care n'are alte păcate pe sufletul său, decît că a cântat românește odată în un concert din Hunedoara, odată în Petroșeni și acum pe urmă în Deva, și în biserica din Hunedoara mai des.

Ce-a făcut Schalát? I-a citat Sâmbătă la sine pe toți acei coriști cari lucrează în fabrică, și le-a spus scurt și îndesat, că el,

FOIȚA

Dumnealui, cantoru Șomboroi.

— Din Munții-Apuseni. —

de Vasile E. Moldovan.

Am petrecut mai mult timp la un camarad în istoricul sat din Munții-Apuseni, în Vidra, satul lui Iancu. Și m'am întors cu inima plină de duioșie.

Nu intenționez să descriu nici locurile romantice, nici portul țărănesc. În fața acestui bogat material artistic, resimt slăbiciunea condeiului meu.

Voi scrie singur despre „dumnealui, cantoru Șomboroi”.

Mareom e „dumnealui”, — aproape cât un turn de pe sate, că eu încă nu-s mic, dar' abia-i ajuns cu fruntea la umăr. Părul lui pare că-i vărut, asemenea și barba, dar' ochii lui lucesc vii și are aproape toți dinții în gură. Că s'au cam înegrit de pipă, cred că nu-i fenomen. E spătos și drept, abia cu piciorul stîng „cosește” puțin în umblet. Așa-i dumnealui Șomboroi, cantorul.

Câți ani are? Pe sigur nu v'o pot spune. Pe vremea lui nu prea știa popii carte, ci aveau un révaș în grindă, de fiecare casă, și însemnau,

spăimîntătoarea mătăhală, îi oprește de a mai cânta, fie și numai în biserică măcar!, în corul pe care l-au format, și se joară pe respectabila-i burtă, că îi lapedă numai decît din lucru pe aceia, cari ar cuteza cu toate acestea să mai cânte în nevinovatul cor bisericesc românesc!

Iată o faptă pe care nu o poate motiva nici cel mai greșos șovinism și cel mai respingător fanatism de rassă!

Noi suntem siguri, că adevărații maghiari, nu renegații și jidanii, nu pot nici ei aproba această abnormitate a creierului schalatic dela Hunedoara.

Nici un ungar curat, n'ar fi putut da opreliștea asta ne bună!

Doar' am văzut corul acesta producîndu-se la Deva, unde erau față și mai mulți maghiari, chiar bărbați de frunte ai societății maghiare, dar' nimenui nu i-a trecut prin minte să-i facă proces de conduită, ci prin cele două ziare maghiare din Deva, se exprimă cu toată loialitatea despre el (vezi aprecierile pe cari le reproducem anume mai jos), ca despre o corporațiune ce se silește să servească artei, muzicii, și nimic altceva. Chiar în aceste producțiuni publice, corul s'a ferit a atinge susceptibilități și a fi foarte corect, numai servitor artei. Dar' mi-te în biserică, unde cântă numai evlavioasele răspunsuri liturgice, — cine să-i poată găsi pentru asta gance?

Și sălata cea amară dela Hunedoara îl oprește de a mai cânta chiar în biserică!

Protestăm în fața țării pentru acest atentat nedemn de zilele noastre, asupra unei instituțiuni culturale morale, atentat făcut prin un om uitat de sine, care e slujbașul statului și prin poziția sa aruncă odiul scârboasei sale fapte și asupra stăpînului său, asupra statului!

cu creștături, cel puțin numărul copiilor. Révașele s'au pierdut de mult. Dumnealui, Șomboroi, spune însă, că popa „lui” avea și protocoale, dar' după moartea popii, preoteasa a rupt foile din protocol, că doară pe acelea popa „ei” scrisese, și le-a dat copișilor să se joace. Dar' din vorbele lui, că pe vremea răsămîrții era „bitângău” de 18—20 de ani, va fi acum de 76. Are un glas de tunet, pe ochiul drept puțină albeață, și-i cam „făleț” de urechea stîngă.

Nu știu dacă voi fi destul de discret, răspîndind secretul, că e mare aderent a beuturilor și are, în clipele mai „illuminate”, ideea fixă, că ar fi mai bine de dînsul dacă ar fi popă și nu cantor, „că doar' s'ar și cuveni” fiindcă el e „cel mai bătrîn în sat”.

Aș putea să isprăvesc schița iconei lui, spunînd că de ce lege se ține, — dar' nu vreau să îndestulesc pe confesionaliștii noștri...

L'am văzut la o îngropare. Coborau un sicriu de pe o coastă rîpoasă. Sicriul era legat pe o sanie, ear' s'ania lunea pe pietriș la vale, ținută cu funii de vre-o 8 oameni. Șomboroi și cu preotul așteptau în vale și priveau cum se coboară mortul din cer. Când mortul a sosit pe pămînt din călătoria periculoasă pentru viața lui, Șomboroi, dumnealui, cantorul, a început un cântec de mort, pe glasul lui de metal. Și convoiul s'a pornit.

Atunci intrasem în sat cu bicicleta.

Statul însuși, pentru a nu i-se întina cu totul prestigiul prin astfel de fapte respingătoare, ar trebui să-i dea peste brînci acestui slujbaș histeric al său, ba să-l lăpede din slujbă, pentru rușinea ce-i face prin un atare atentat asupra unei corporațiuni ce lucrează la întărirea moralității și religiozității poporului, prin cântarea în biserică, dela care acum a fost oprit!

Clubul comitatens român dela Bistrița — disolvat.

Reprezentanții puterii publice dela Bistrița, și-au dat atestatul de vrednici panduri ai lui Bánffy și ai urmașului său, nu mult deosebitor de acela, a lui Tisza Pișta.

Românii din comitatul Bistrița-Năsăud se constituieră mai la începutul acestui an, în club comitatens, cu scopul de a se prezenta mai organizați în congregația comitatului și în fața evenimentelor politice la ordinea zilei.

Și-au format un regulament intern, bine meditat, care precisa datorițele membrilor clubului în sus spre organizarea cea mare a partidului național român și în jos spre masa mare a poporului.

Abia și-a început însă clubul activitatea, a și sărit asupra lui poliția locală, agenții politici ai lui Tisza din patria satrapului Bánffy, și prin ordinul dela 13 Iunie a. c. a disolvat clubul și a oprit ori-ce participare la ședințele lui!

Opreliștea s'a înmanuat d-lui Gerasim Domide, președintele clubului a cărui secretar era dl Dr. V. Onișor.

Opreliștea se bazează pe faptul, că clubul s'a organizat ca însoțire cu statute, dar' statutele nu au aprobarea guvernului.

Pe cale nu vedeam nimic de cotiturile drumului, dar' de-alungul coastelor ce se ridică de amîndouă părțile satului, văzui sicriul coborînd în vale, văzui viteii, cum întrerup pășunatul și ascultă uimiți acei glas, demn de glasul lui Burcel de pe vremea lui Ștefan-vodă. Se zice că pe vreme de ploaie, glasul lui Șomboroi se aude până în satul vecin, în Ponorol.

Am auzit și eu cântarea și m'am oprit sub un brad, să nu cumva să se sparie mortul de bicicleta mea. Peste câteva clipe, convoiul trecea pe lângă mine. Șomboroi cânta distras, un „Sfînte Dumnezeule” și din când în când rupea din sîn câte o bucată de „colac”, — se făcea că tușește, până ce băga colacul în gură, apoi urma cântarea sfîntă, cu gura plină.

De-odată m'a băgat în seamă. A căscat ochii mari, și glasul i-a amuțit.

„Hă — hă”, rîdea el agrăindu-mă, „nu de d-ta s'o spăriat caili mei, colo lângă Orade, când am fost cu ciubarele?...”

Eu nu mai puteam de ris, dar' n'am avut timp să-i răspund, că vre-o câțiva îi aplicară câteva ghiolduri în coaste, și convoiul s'a pornit de nou, după-ce Șomboroi bolborosise mai în tîi câteva injurături.

Când Șomboroi și-a terminat misiunea și venea spre casă în mers „legănat”, eu ședeam pe laviță la poartă.

S'a pornit și cercetare în cauză. Președintele a fost ascultat la poliție, asemenea și alți membrii marcanti ai clubului.

Cu situațiunea aceasta insuportabilă politică, noi trebuie să ne facem odată seama, trebuie să căutăm modul de a eși din ea, căci altfel prea ne lăsăm bruscați de ori-ce tras împins de căpitan de poliție.

Lud. Mocsáry

despre politica de maghiarisare.

În un al treilea articol, dl Ludovic Mocsáry mai dă frăților sei Maghiari următoarele lecții:

„Chestiunea naționalităților este mult mai mare, decît să se poată lumina în câteva articole de ziar, însă fiind odată pusă în desbatere în ancheta școalelor, vreau să arăt în câteva capitole scurte, că se poate ca cineva din punct de vedere maghiar să se gîndească și în alt chip despre chestiuni de naționalitate, decum s'a văzut vorbindu-se asupra acestora în ancheta așa numitul șovinism maghiar. Cine știe? Poate căteva din semînțele cu a căror semănare de atîta timp m'îndeletnicesc, vor cădea nu numai pe stîncă, ci și în pămînt roditor!

Una din arătările cele mai triste ale vieții noastre publice este, că chestiunea naționalităților nu se tractează cu seriozitatea, pe care o merită. Îndată ce vine vorba despre aceasta, oamenii li-se urcă sângele la cap, și cred că aici, nici mai mult nici mai puțin, nu mai ești dator a fi stîmpărat, pe când lăsarea fără frâu a patimei, trece de — virtute! Și la ce am ajuns cu tratarea chestiunii în asemenea chip, timp de treizeci de ani? Recunoaștem singuri, că maghiarisarea în mijlocul maselor mari de naționalități, n'a înaintat nici un singur pas!

Cum m'a văzut cum m'a agrăit de nou: Așadară tot d-ta ai fost?

— Ba io nu! — i-am zis. Nu-mi aduc aminte să te fi văzut vre-odată!

„D'apoi că și ăla era pe „roată” ca d-ta!”

— O fi fost, că mulți umblă pe roată!

N'am mai putut povesti că nana Rusanda, nevasta lui, îl tirăia de braț spre casă... de teamă să nu cumva să-i scape „dumnealui”, bărbatul, și să se ducă la comandare, unde s'ar putea îmbăta puțin și coborînd coasta și-ar frînge gâtul.

Șomboroi injura, dar' n'avea încărău. „Lasă-mă tu rîșchitoare, — stigă el, — că doară io-s cantor. Musai să fiu acolo!”

Poveste!... Baba-i babă, și nu-l lăsa.

„Altă zi era zi de Duminecă. După liturghie bătrîni și babele satului se adunară dinaintea școlii. Tăvălindu-se peiarbă voiau să mai schimbe din cele „idei”.

În poziție de sultan, stetea dumnealui, Șomboroi, trîntit pe covorul verde, când am venit spre dînsii.

„Noroc domnișorule, — îmi zice el, așa dară, nu d-ta ai fost?”

— Când o fost aia, bătrînul? De câți ani?

„Vo fi vre-o 10—12. Era pe la secerătoare. Mergeam cu ciubere cătră

Ne-am împotrivit la ori-ce fel de desbinări după teritorii, dar' în schimb am sfășiat noi înșine țeara, din punct de vedere social. Fiecare naționalitate trăește o viață deosebită în țeara aceasta, neștiind nimica una de alta, și nici una nu se interesează de soarta celeilalte! Foile nu publică nimica din lucrurile ce se întîmplă în sînul naționalităților, ele nu vorbesc de părerile ce se ridică în foile naționalităților, și foarte arare-ori se întîmplă, să scoată la iveală câte o palavără, pentru-ca umflînd niște lucruri fără preț, să dea — hrană șovinismului! Naționalitățile nici nu cer parte din viața publică, Români și în la pasivitate, Sîrbii și Slovaci s'au încercat să-și ocupe locul, ce li-se cuvine în dietă, dar' abia și-au deschis gura, și la încercarea lor de a restabili starea normală, li-s'a răspuns: *Afară cu ei!* Să fie convins cinstitul meu amic, un deputat în-sufletit independist, care are patima deosebită să sbiere „Afară cu ei!”, că prin fiecare sbieret al său bate câte un piron în sicriul independenței Ungariei!

Dacă vom urma în acest chip zelul patriotic, n'o să mai avem dreptate nici în aceea, cu ce ne place a ne fâli: că la noi naționalitățile n'au să sufere brutalități și siluiri, cum se întîmplă la alții. Că am ajuns deja până acolo, să preamărim brutalitatea și volnicia!

Nici fu vorbesc de extravaganța, cu care a pășit în conferența din Pesta, un domn canonic-abate (romano-catolic ungur!) recunoscut dealtmintrelea ca om foarte deștept, care cerea să se pună limba maghiară ca limbă de propunere pe toată linia, îngăduind cel mult în clasele de jos.

Implinirea cucernice dorințe a domnului canonic-abate ar fi atîta, cât a despoia poporul

Orade, când îmi ese în cale un „Șolomonar” ca dumniata, cu roata. Caili mei să sparie, se sparie Doamne, cu toate că mătușa uneia dintre ei, pe vremea revoluției, o tras un tun de lemn din Abrud până la Zlagna, — și se sparie și o iau razna peste hotare. Io după ei! Ciubărășele urlară toate jos. Am avut ce aduna de prin ierburi.

„Am ris atunci „una”, — știi colea, că era să-mi crepe burta... că fugea Șolomonaru cu roata, ca dracu, pare-că nici nu era potcovit.”

Și povestea Șomboroi, povestea, că dacă-l pornești, nu-l mai poți opri.

Nici n'am băgat de seamă cum a trecut de aci, la timpul revoluției, când dînsul era „vardiștă” (gardist) lângă Iancu. Noi făceam glume cu el. După fiecare „bravură” ce și-o atribuia șieși, prietenul meu se făcea că pierde firul povestirii și întreba cu o față naivă:

„Cine? — Cine-o fost ăla? — ear' țărani răspundeau în cor: „Dumnealui, cantoru Șomboroi”.

Nu-i vorbă, — discursul lui n'avea nici cap nici coadă, — e însă demn destul ca să-l reproduc.

„Eram atunci, — începu dumnealui — un copilandru prost, de 18—20 de ani, așa ca domnișoru cu roata, și m'o dus și pă mine la Iancu. Mi-am făcut opinci noue, suman nou și mi-am luat merinde pe 5 zile. Am luat un topor, — mi-am umplut sînu cu bolovani colțuroși, și: haida! La

de rënd al naționalităților de școală de învățatură!

„Legea de naționalitate dela 1868, a cărei literă este încă în vigoare, poruncește ca statul să se îngrijească a înființa nu numai școli inferioare, ci și superioare cu limba instrucției naționalităților, ear' acum să li-se pună piedeci chiar și la aceea, ca să-și urmeze din sërăcia lor, învățatura poporală și să se ridice cu încetul din starea lor culturală prea tare înapoiată? Se poate o cerere mai legiuită din punctul lor de vedere? Dar' chiar din punct de vedere legislativ general, ce fel de înțelepciune este a pune pedeci în calea culturii și a împinge îndărăt masele mari ale populației din patrie, în starea, în care apoi fanaticismul ațîțat al masselor semi-selbatice, să facă politica prin jaf și omor?”

„Este o nenorocire, că la noi chestiunea naționalităților, în loc să fie tratată serios și conștient, a fost luată ca obiect de demonstrațiuni deșerte de patriotism! Până la greață a ajuns acum pe toate potecile, patriotismul acesta de tarabă!”

„Nu se poate justifica, dar' însă se poate înțelege, că șovinismul acesta maghiaron, vedit mai ales pe terenul publicistic, cu deosebire aceia îl duc până la extrem al căror maghiarism este numai de eri!”

Turburările din Semic.

-- Mare sfără despre rebeliunile poporului din Semic; tendința acestor știri; care e adevărul? --

La Semic, comună mare, în comitatul Aradului, au fost zilele astea oarecari ferberii în popor, și foile din Pesta și din Arad umpluseră țeara de cele mai grozave știri, că acolo s'a răscolat poporul (valah firește), că e „primejdia” curare și cutare.

Ne-am interesat de cauză și am aflat cum stă. Iată cum.

Semicul e o comună fruntașă în comitatul Aradului, cercul Pecica. Dintr-acei 6400 locuitori — majoritatea

absolută sunt Români, pe lângă care se află abia câțiva nemți și Unguri.

În hotarul acestei comune este o moșie de 5000 jughere, care e moșie fundațională în administrația statului și anume împărțită la ministerul instrucțiunii publice.

De un lung șir de ani fruntașii din Semic să nuzesc să înduplece pe ministrul să parțezeze moșiile aceste întinse și să le dea lor în arrendă. Toată truda le-a rămas însă zadarnică, deoarece ce ministrul și acum a dat moșiile în arrendă la 5 arendași streini (în partea cea mai mare jidani). Pentru această arrendare — deputatul Rákowsky a și interpelat în dietă, dar ministrul a rămas neînduplecat. Nemulțumirea poporului a crescut tot mai tare, și acum, când a văzut că unul dintre cei 5 arendași mari își aduce și subarrendăși streini de prin Nădlac și alte părți — amarul poporului a ajuns la culme. Socotindu-și primejdiate interesele sale proprii, — poporul în amarul său s'a adunat și cu sutele au colindat pe la cei 5 arendași să-i roage ori să spună să abzică de arrendă și să le înlesnească ajungerea dorinței lor, ca ministrul să le parțezeze moșiile și așa să le dea lor în arrendă căci altfel sătenii o duc rău de tot.

Mergerea poporului pe la arendași și păsirea lor a umplut de frică pe arendași și acum în Semic sunt așezați 16 jendarmi. Procurorul și primpretorele cercului sunt în sat și ascultă pe cei crezuți vinovați.

Aceasta e schița fidelă a lucrurilor dela Semic.

Dar ce să vezi?

Gazetele ungurești — mai ales cele din Arad, scriu grozăvenii. Că la Semic e răzmiriță. Că Românii de acolo vreau să returneze legile și pacea țării. Că la Semic e răscoală socialistă.

Și câte și mai câte de felul acesta.

La întâia cetire omul e înclinat să creadă că Semicul e un cuib de revoluționari înspăimântători.

Și asta și este scopul gazetarilor unguri fără suflet, să umplă lumea cu vești rele despre „primejdișii” Valachi!

Dar cu totul alta vorbește cel-ce s'a interesat și cunoaște adevăratele stări.

Cei-ce nu cinstesc său vreau să strice legile și rënduiala țării — fie

ori-cine, nu sunt prietini nostri. Tocmai de aceea nu încurajarea rëndului — ci constatarea adevărului o facem când spunem, că Semicenii au fost și sunt nedreptățiți.

Ministrul, fie el ori cât de sus pus, — trebuie, e dator să făptuiască așa fel, cum cer interesele cetățenilor și cum cere dreptatea neprihănită.

În cazul dela Semic însă, purtarea guvernului o cel puțin neînțeleasă și foarte slab motivată. Căci ministrul zice, că venitele averilor fundaționale n'ar fi destul de asigurate, dacă s'ar da poporului.

Foile ungurești zic apoi, că țeranii din Semic, pe lângă aceea că sunt valachi, mai sunt și bogăți și prin urmare nu le trebuie pământ cu arrendă.

Cine are aici drept? Ministrul când zice, că cei 4—500 proprietari din Semic n'au nici atât, cât au 5 arendași (veniți cine știe de pe unde) ori au drept foile ungurești, când zic că fruntașii din Semic sunt toți oameni cu stare materială bună.

Informațiile noastre ce le-am câștigat ne spun că spusele foilor mai mult se apropie de adevăr, decât informațiile pe care ministrul a dat răspunsul în Dietă.

Ori cum ar fi însă, procedura e greșită atât din partea celor din Semic, cât și din partea ministrului; greșala celui din urmă e mai primejdiosă după-ace, nu se pare că în această greșală zace întreg isvorul lucrului.

Căci să fim numai drepti. Locuitorii comunelor bășinașe au drepturi istorice ca în întâiul rënd, ei să folosească venitele hotarului din comuna lor. Pentru-că ei și părinții lor au servit țeara cu bani și ostași și au apărut cu brațele lor hotarele comunelor.

Să înțelege, că atunci când streinii de comună iau în proprietatea lor o parte de hotar, — ori-ce drept al sătenilor bășinași înceată. Dar până când hotarul acela e în proprietatea și administrarea statului, — a complexului cetățenilor, acest stat, care trebuie să fie părinte bun pentru toți cetățenii, pentru toți fiu lui, — e dator, în interesul indetului și a păcii generale, să țină seamă de dreptele așteptări ale cetățenilor, fie ei de ori-ce clasă și de ori-ee lege!

„Ba nu, strigă el atins, — io eram doară țapăn, holtei! Da unguru meu, ăla nu mai putea!”

— D'apoi!

„Să vă spun acum ce-am pățit la Turda. Eram în loagăr colo lângă podul Turzii, și legasem cu Turdenii pace, pe o mieriță de bani de aramă și una de argint, — când vine pe drum un popă ras pe față, cu căruță cu doi cai, ear' la șireglă, dinapoi, era legat un mânăz, Doamne, ca un zmau. „Măi Șomboroi, — zise cătră mine Culița Onului din Albac, în glumă, — du-te și ia mânăzul popii, doar' nu-ți umbra tu pe jos, că tu ești „vardiștă!”

„Nici eu n'am așteptat să-mi zică de două-ori. M'am pus în drum și am tăiat cu cuțitu căpăstru mânăzului, și l'am dus cu mine.

„Popa nici „cărco” n'o îndrăsnit să zică. Ortacii mei rideau, de se tăvăleau pe jos.

„Dă-mi-l mie, zise Culița, că-ți dau pe el acasă, doi saci de mălai.

„De unde să-l dau! Eram voios că am io mânăz. Cătră seară, mi-am legat sumanul și merindele pe spinarea mânăzului, și m'am pus să mânănc. Mânăzul l'am legat de o tufă.

„Da blăstematul ăsta din Roșia, — știți bătărul ăla cu care m'ăți văzut la Cămpeni, — Costanu dăscăliții, cum îi ziceau, se pune și până-ce mânănc eu, — taie frâu dela mânăz. Mânăzul „ie-te” peste hotăr și sumanul și cu merindele mele. Nici de veste nu l'am mai auzit mai mult!

„Intrebați numai pe Petrea lui Mișcoranță din Scărișoara, dacă nu

Căci ori cum am judeca, — dar 4—500 familii mai multe jertfe aduc statului decât 5 familii, mai multe cătane dau și mai multă dare plătesc.

Astfel de priviri a trebui să călăuzească pe guvernul țării, și atunci fie încredințat, că nu se vor da atât de dese privilegii să se vorbească de anarhie, de revoluții și de conturbarea păcii în țeară.

Procurorii, gendarmii și organele administrative, până când vor fi chemați să înăbușe mișcările sociale, — fără să cerce să delătore isvorul relelor, — până atunci lucruri regretabile ca cele dela Semic, mereu se vor repeta.

Căci mișcările sociale și economice, nu se resoalvă prin procurori și prin baionete, — tot așa precum drepturile nu se câștigă prin amenințări!

Economie.

SFATURI

pentru economi, ce să facă în fața anului acestuia slab.

Când am scris rëndurile publicate în fruntea numărului nostru 22 — cu dreptul ne temeam, că țeara întreagă se găsește în fața unui mare desastru.

Azi, mulțumită Cerului, ploii binefăcătoare au dat și țin umezeala rodnică a pământului. Și lanurile de grâu și câmpii de cucuruz au înviorat, nouă puteri au supt din inima pământului și cu fața lor rourată și plină de verdeața vieții, nutresc nouă nădejdi în locul temerilor și a fricei de năpastă.

În aceste clipe de mulțumire sufletească însă nu e cuminte să nădăjuim prea mult. Căci se nu uităm, că ploile binefăcătoare de acum nu ne înbiie bogății de roade, fără par a mai slăbi, a mai mici numai răul. Din rău de tot, poate să avem un rău mai mic, — atâta tot.

Incolo anul acesta ne făgăduiește o roadă cel mult mijlocie. Pe alocurea și acum după ploaie grânele, atinse fiind de rugină și împilite fiind, abia vor da jumătate roada, ca în anul trecut. Cucuruzele deși s'au îndreptat

credeți, că el și acumă mă mai întrebă când mă vede: „unde-i mânăzul dela Turda, mă Șomboroi?”

Multe, multe ne mai povestea Șomboroi. Ne spunea că a fugit el cu niște ortaci din loagăr, ca să spargă pivnițele baronului Kemény din Aiud, — cum s'a îmbătat, cum a lăsat vinul să curgă — cum a aprins Aiudul, cum a intrat în Bălgrad (Alba-Iulia), — și că pe sufletul lui stau cel puțin vre-o 30 de Unguri, pe cari l'a trimis pe altă lume. Deodată un chiot lung a răsunit dintre brazi. Toți se umplură de veselie.

— Duțu, — Duțu, — vine Duțu, strigau toți cu bucurie, numai fața lui Șomboroi era moroasă.

Duțu, — acest trubadur a munților, care umblă cu fluera din sat în sat, ducând veselie cu sine, — care cânta tot felul de șodomenii, care cânta ca cocoșul, latră ca cănele, miaună ca pisica, urlă ca lupul, — sbeară ca mieii, și câte toate, — acest Duțu era cel mai aprig dușman al lui Șomboroi.

Când venea Duțu, — el tot de Șomboroi atârna, — îl făcea de ris, scornea zeci de întâmplări pe socoteala lui, îl porecea șod, — ba îi dase lui Șomboroi și numele de „gură neagră.”

Cum a sosit Duțu, s'a și acățat de Șomboroi.

„Da mânăcat-ai luna, „gură neagră”? Da bune-o fost muieturile?”

Șomboroi înghițea noduri, ori injura cel mult, — când la dorința tuturor, Duțu începu să-mi povestească

foarte mult în ultimele zile — e mare temere că nu vor avea rodul copt. Fînațele puțin s'au îndreptat, și lipsa de nutreț și după ploii va fi destul de simțită. Între astfel de împregiurări ar fi o ușurătate să ne încredem în „ce-o da țergu și norocu” și să nu ne mai gândim la moduri de ajutorare.

Tocmai acum, când pe alocurea sunt temelile ajutorării — toți cei buni sunt datori să se nișuiască într'acolo, ca nici un frate, nici o comună românească să nu simtă prea tare sërăcia anului acesta.

Noi, cumpănind lucrurile vreme îndelungată, am ajuns la credința, că modrul ce-l spunem în cele-urmează, va fi potrivit modului de ajutorare — ba și de ținutare.

Înainte de toate am dori ca prin sfatul nostru să ajutăm la înmulțirea nutrețului, — a cărui lipsă se va simți mai mult.

În multe locuri grăul a perit de tot, sau apoi cucuruzul n'a răsărit și astfel pământul a rămas pustiu! **In locurile aceste se mai poate sămăna și acum un soi de nutreț și anume: mohor nobilitat.**

Sămēnța acestui mohor se aseamănă mult cu ceea a trifoiului, dar' e mult mai spornică. Și încolțește foarte repede și tot așa de repede crește, — așa, că până la sfîrșitul lunii Iunie se poate sămăna mohor în dragă voce.

Nutrețul ce-l dă acest mohor e foarte îmbelșugat și vitele îl mânăcă bine.

Și mai de căpetenie este, că sămēnța de mohor este relativ foarte ieftină. O chilă (un chilo-gram) de sămēnță costă numai cam 15 până la 20 cruceri.

Sămēnța aceasta se poate cumpăra din toate negustoriile mari de sămēnțe. Cu îndrumări amănunțite servește cu drag și însoțirea economică „Agricola” din Hunedoara.

Și acum, ținând seamă de faptul, că fiind starea bucatelor în țeară foarte feliurită, geșeftarii

cu o vervă caraghioasă, însoțită de grimase, întâmplările cu luna, și cu muieturile puilor.

Șomboroi ferbea de mânăie, se temea bietul că își pierde toată reputația ce o avea înaintea mea. Însă Duțu mi-a spus ce voia să spună.

„Mi-a spus cum odată Șomboroi nimeri cam pe întuneric acasă într'o stare cam „iluminată”. Rusanda, nevasta lui, dormea, când Șomboroi năvăli cu țărăboi mare, în bordei.

„Dă-mi de cină preuteasă! — strigă el.

„Acolo-i pe masă în blid, mânăliga și în ălalalt brânza!”

Și Șomboroi s'a pus la masă. Luna pētrundea prin ferăstră poleind pe masă o pată albă, cât o farfurie. Nu-i minune deci, că Șomboroi a confundat farfuriile, și luând o bucată de mânăligă a muiat în figura de pe masă, în razele lunii, crezând că acolo-i brânza. Și tot așa, până ce mânăliga s'a gătat, dar' pe lună nu se vedea că ar fi mânăcat cineva din ea.

Duțu, care dormia ca „oaspe” nechemat pe vatră, „ice-că” a văzut cu ochii întreagă minunea.

„Cine? — întrebară unii.

„Cantorul dumnealui, — răspunserăm noi rîzînd. Trecuse gloria lui Șomboroi.

„D'apoi? — Aldată, zice Duțu — o schimbă brânza cu muieturile de țărăie pregătite pe seama puilor, și în loc de brânză o mânăcat muieturile cu mânăligă. Mai apoi s'o certat cu nevasta că nu-i bună brânza!”

fără sufler vor cerca să folosească clipele necazului ca să stoarcă sudoarea bietului sătean.

Ca satele noastre să fie mântuite de astfel de uzurării și ca temelie să-și pună binele de-apoi, — sfatul nostru e următorul:

In fiecare comună să se alcătuiască tovărășii ocazionale pentru cumpărarea și vânzarea de bucate.

Tovărășiile aceste se fac fără a le trebui statute întărite ori alte formalități greoaie. E destul ca 8 ori 10 ori 20 ori și mai mulți fruntași ai unui sau mai multor sate, să se înțeleagă între sine să se întovărășescă așa ca împreună să cumpere și împreună să vândă bucatele.

Bucatele cumpărate apoi le vor vinde la cei lipsiți cu prețuri creștinoști. Ear' având de vânzare, vor îmbia bucatele lor împreună, în măsură (cantitate) mai mare, și așa vor putea primi un preț mai bun.

Căștigul apoi îl vor împărți frățește.

Cu privire la aceste tovărășii ocazionale, am da noi cu drag toate sfaturile — pe larg, dar' apoi, în foaie nu te poți lăți cu vorba până nu știi unde. Și apoi fiecare sat are alte necazuri, alți oameni, alte păreri și altă situație.

De-aceia noi vestim tuturor celor dornici de a se ajuta și de a înainta, că însoțirea „Agricola“ din Hunedoara dă ori-cărui sfaturi amănunțite în privința aceasta. Și la dorința sătenilor însoțirea „Agricola“ își trimite pe un încredințat al său, care luând în socoteală împrejurările din sat, va da mână de ajutor și va înlesni alcătuirea tovărășiei și le va spune de unde și cum pot cumpăra mai bine!

În chipul acesta pe lângă ajutorare — sătenii noștri vor avea privilegiu să se împretinească cu tovărășiile. Și asta va fi folosul cel mai mare, căci viitorul traiului în curând va fi în mâinile tovărășiiilor.

Aceste sunt schițele câtor-va sfaturi — la situație. Să le cumpeșim și să le punem în sfatul satelor, — căci și aurul numai în foc se alege.

Vasile C. Osvăd,
directorul însoțirii „Agricola“.

„Cine, mă?”

„Dumnealui, cantoru Șomboroi!”

„D'apoi!”

Dar' Șomboroi, — s'a luat necăjit și s'a dus acasă.

Era spre seară.

Am plecat și eu, având convingerea că nu-l pe lume mai mare om ca dînsul...

„Cine mă?”

„Dumnealui, cantoru Șomboroi!”

Mai de unăzi am vorbit cu un ciubărar din Vidra.

— De unde ești voinice?

— Din Vidra, domnule!

— Ce mai face Șomboroi?

Ciubărarul m'a privit zimbînd:

— Chiar când am venit, io ars bordeiu, — zise el.

— Sărmanu, — știu că-i suferat...

— Supărat? — Șomboroi? Când ne-am dus să vedem unde arde, baba Rusanda plîngea în curte. Am întrebat de Șomboroi. Zicea că-i în bordei, da nu vine afară până nu-și leagă nojtele dela opincă. Am intrat cu frică în bordei.

Acum ardeau și grinzile. „Ieși bătrânule, că se cutropoște bordeiu pe tine!” — i-am zis noi. Da el nici habar n'avea. Zicea că să lăsăm bordeiu să ardă, — dracu n'el!, da el nu ese descult, să capete vre-o „nevoie” în spate...

Acu își face alt bordei...

NOUȚĂȚI

Adunare de alegători la Dobra. Deputatul național al Dobrei, dl. Dr. Aurel Vlad, va convoca pe Duminecă în 17 Iuliu n. pe alegătorii cercului seu electoral la adunare în Dobra ținându-și înaintea lor darea de seamă și luând avizul lor: sigur o energică protestare, contra legii despre maghiarizarea învățământului și școlile populare.

Suntem siguri că adunarea va fi un frumos și demn semn de viață a poporului nostru în fața situației politice!

O explicație. În raportul despre sărbările dela Petroșeni la Rusalii, publicat în nr. 22 al „Libertății” se află și pasagiul... „departe au rămas dela producțiune chiar și cei pentru cari au obosit Hunedoreni la Petroșeni”, — publicat de noi fără nici o bănuială că poate supăra unele cercuri de frați dela Petroșeni.

Părintele Isidor Saturn din Merisor însă, crezând că acele cuvinte ar fi aluzie la acei domni gr.-catolici, cari au lipsit dela concertul dat de corul dela Hunedoara în seara zilei I. de Rusalii, ne spune în o lămurire trimisă în cauză, că fraților gr.-cat. nu li-se poate cu drept cuvânt lua în nume de rău dacă o parte a lor a lipsit dela concert, căci ei ocupați cu primirea Episcopului, cu visitațiunea canonică și cu sfințirea bisericii din Paroșeni, care recere un anumit ceremonial în preseara sfințirii, ce cădea chiar pe seara concertului, — au făcut deja înainte atenție pe Hunedoreni, că nu vor putea să le dea peste tot locul spriginul pe care altfel cu frățească dragoste li-l'ar da. Și de aceea au lipsit unii. Dar' cu toate astea au fost de față Vicarul Hațegului Dr. Radu, familia Radic, preoții Bora, Saturn, curatorul Ianza, Oprea, Muntean, Bociat și Dr. Ciatt, Episcopul a trimis contribuție de 20 cor., — ceialalți, ocupați, n'au putut veni.

Au purtat însă și gr.-cat. grijă de cor, căci, drept recunoștință pentru cinstea ce le-au făcut cântând în ziua întâiu de Rusalii în biserică, au dat corului un prânz pentru 24 persoane; ear' gr.-or. le-au pregătit cuartire și cină gratis, etc.

Le însemnăm acestea ca semne, că destul de frățește s'au purtat frații din Petroșeni față de tinerul cor dela Hunedoara, și dorim ca prin asta pace să fie asupra micii neînțelegeri ce au provocat cuvintele citate de acel raport. Noi, ca redacția, nu le-am dat prea multă însemnătate și mai ales n'am dorit să supărăm prin ele.

Bine-ar fi dacă bravul cor ar mai putea face excursiuni culturale și artistice de felul celor făcute pîn'acum, — dar, tare ne temem, că virindu-și mâna sacrilegă în mijlocul lui satriapul muscal din capul fabricii de fer dela Hunedoara, pace vom avea cu toții de acest cor, care altfel promitea un așa de frumos viitor.

Frumoasă răsplată pentru muncă dă poporul român prof. N. Iorga pentru „Istoria lui Ștefan cel Mare”, carte care se tipărește acum la București în ediția a doua, în alte 20 de mii de exemplare!

Prețul exemplarului 2 Lei 50 bani.

În Brad s'a pornit mișcare, pe calea unei deputațiuni, pentru a mijloci să se infînțeze în Brad judecătoria cercuală. Ministrul de justiție a promis deputației, că va da Bradului judecătoria.

Francisc Görög, tinerul profesor dela gimnasiul Kun din Orăștie, e autorul unei opere ce a apărut acum la Budapesta. Cercetând relațiile dintre principele Ardealului George Rákoczy și Domni Români din vremea aceuia, dl. Görög întrebunțează conștiințios și lucrările românești privitoare la subiectul său. Astfel opera sa nu poate fi atinsă de obicnuita critică ce se poate aduce scriitorilor străini cari tratează sau ating istoria noastră, — recunoaște însuși profesorul universitar N. Iorga dela București.

Moarte prin electricitate. Din Newyork (America) se scrie că de curând a fost acolo omorît prin electricitate, pe temeiul judecății aduse asupra lui, tâlharul Schiller. După aplicarea loviturii de moarte prin electricitate, medicii de două-ori își dăseră părerea că e mort și cu toate acestea el iarăși a înviat. Numai la curentul al 3-lea (de 1800 volte) după 60 secunde, osânditul muri. Contra acestei chinuitoare morți foile americane protestează viu.

„Thalia Română” e numele unui nou marș românesc pentru piano, compus de dl. Justin Cl. Iuga, scos de sub presă ca op. 4. al tinerului și zelosului compositor român. E marș dedicat dlui G. Pop de Băsești, cu ocaziunea excursiunii la Băsești a comitetului Societății de teatru. Costă 1 cor. A se cere la autor în Deva.

Furt îndrăzneț. Dela cassa de păstrare din Curtici (de lângă Arad) s'a furat într-una din nopțile trecute cassa Wertheimiană. Acum se telegrafează din Curtici, că s'ar fi aflat între Chișineu și Nadab. Hartii de valoare de 61000 și cărțile din ea sunt neatînse.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu” aranjează o petrecere de casă împreună cu cântări, declamațiuni, postă humoristică, joc etc. Sămbătă, la 25 Iunie n. 1904 în pavilionul de vară din grădina „Hermann”. Venitul curat e destinat scopurilor de binefacere urmărute de Reuniune.

La Petroșeni iarăși s'a întemplat moarte de om la minele de cărbuni: Cărbunii ce se cocorau pe un șilip se împedecaseră în coborirea lor. Lucrătorul Avram Lad a mers să-i despede, atunci s'au slobozit și l'au îngropat de viu.

Crinolinul eară vine la modă.

Poate sunt mulți cari nici nu știu ce fel de animal este crinolinul! El nu e primejdios, decăt pentru... buzunarele bărbaților, find-că crinolinul este o rochie umflată cu cercuri, încât de aci înainte le va trebui cocoanelor și materie mai multă pentru o rochie. La Paris, orașul dădător de ton în ale modei, o doamnă elegantă s'a dus la deschiderea expoziției de arte frumoase, cu un crinolin din taffet changent. Această „creațiune”, cum o numesc ziarele parisiene, a eșit din atelierul croitorului vestit Callot, și a făcut în expoziție mai multă senzație decăt toate tablourile expoziției! Erau în jurul ei tot un admirator și zece batjocoritori.

Secetă cumplită în România. Pe când la noi starea sămănătorilor s'a amenințat în urma ploilor din zilele trecute, în România bătute secetă cumplită. În multe locuri li-s'a permis locuitorilor să-și pască vitele pe domeniile statului, deoarece-ce earbă n'a crescut mai de loc și vitele stau să moară de foame. Duminecă înaltul cler al Metropoliei din București, în frunte cu Vicariul Nifon Ploșteanu,

au eșit cu sfințele moaște ale sfântului Dimitrie la Țosea, unde s'au înălțat rugăciuni ferbinți către Dumnezeu pentru ploaie. La procesiune a participat public imens. Pe când imensul cortegiu trecea pe lângă palatul regal, regina Elisabeta și principesa Maria, cari se aflau la fereastră, au îngenuchiat și s'au rugat, împreună cu clerul și poporul credincios, pentru ploaie. Dzeu a ascultat rugăciunile ferbinți și Duminecă seara ploaie binefăcătoare a căzut în capitală și în toată țeara românească.

In „Foița” noastră de azi, reproducem frumoasa schiță „Dumnealui, cantoru Șomboroi” din volumul „Rase de lună” ce dl. Vas. E. Moldovan pregătește. E o bucată literară ce dovedește un viguros talent, un bun observator. Asemenea sunt și celelalte piese din volum.

Vom reproduce încă vre-una, — invitând totodată de nou pe spriginitorii literaturii noastre, a se abona la volumul pentru care dl. V. E. Moldovan a deschis abonament. Abonamente primește și redacția „Libertății”. Indată ce vor fi gata, volumele se vor trimite celor avisați la ele.

Grădina de vară a hotelului Széchenyi o deschide în mod festiv hotelierul Sztarmy Sămbăta viitoare în 2 Iulie n. Musica II. alui Gogi va cânta 12 piese, printre cari două compoziții ale unui inspirat compozist din loc, care însă, modest, nu se spune, ci se ascunde sub *...*

Concertul dela Deva.

Iată ce scriu foile ungurești despre concertul dela Deva, la care a participat prigonitul cor al Hunedorenilor:

„*Déva és Vidéke*” dela 16 Iunie scrie: „Tinerimea română din jurul Devei a arangeat în 12 I. c. un concert cu joc, care a reușit strălucit! Concertul a început la 8 ore seara, și anume cu concursul binevoitor al corului român dela Hunedoara. Programul s'a început cu un marș de Strauss, pe care corul l'a predat frumos și precis! A urmat un punct din cele mai interesante a programei: „Scene de balet” de Beriot, pe care l'a predat cand. de adv. Iustin Iuga cu acompaniarea discretă a d-șoarei Marg. Kreffli. Publicul a primit cu aplauze furtunoase cântarea de violină a d-lui Iuga. A urmat iarăși corul cu 2 poezii populare române după care a urmat declamarea frumoasei poezii „Noi vrem pământ” de Coșbuc prin Dr. V. Bontescu, care a declamat-o așa de frumos, că ar fi servit spre fală și unui teatralist de profesie. Concertul l'a încheiat corul bărbătesc cu o cântare asemenea frumos predată.

„Întreaga petrecere a decurs în cea mai mare și mai frumoasă ordine! Din inteligența maghiară din loc au fost prezenți la concert și petrecere: vicișpan Béla Pogány, protonotarul Ludovic Csulay, profiscul Dr. Apáthy, directorul pedagogiei Boga, dir. școlii elem. Kis, Dr. Glük, etc.”

Iar „*Hunyandv*” dela 19 c. scrie: „Tinerimea română din Deva și jur a arangeat, cu concursul corului român dela Hunedoara, un concert împreună cu producție teatrală, în 12 I. c. în sala dela Redută, care a reușit strălucit!, atât moralicește cât și din punct de vedere material. La concert s'au prezentat și mai multe notabilități ale vieții noastre publice. Punctul prim al programei a fost un marș de Strauss, predat de corul bărbătesc cu interpretare precisă. A pășit apoi pe scenă dl. Iustin Iuga, și acompaniat de d-șoara Margit Kreffy a cântat pe violină baletul de Beriot. (Și laudă cu frumoase cuvinte prestațiunea distinsă a d-lui

Iuga). Punct 3 a fost ear' al corului, care a cântat două cântece populare române. Apoi d-nul V. Bontescu a declamat o poezie cu aer social în preare bine colorată; — punctul ultim l'a umplut ear' corul bărbătesc cu un frumos cântec.”

Și nici un cuvânt contra producției corului, care nici n'a dat motiv de-a fi bănuț ori atacat cu ceva!

Numai burta lui Schalát a avut zgârciuri, că de ce corul acesta există fără a-i fi cerut lui voe de a exista.

FEL DE FEL

Paza băncii naționale franceze. Banca franceză e păzită nu numai de soldați înarmați, — ci, banii mai ales, sunt păziți în mod curios și prin apă și fer. Eată cum: Toți banii și comorile ce s'au în bancă sunt duse în fie-care seară în pivnița boltuită cu fer a băncii. Aici păreții sunt de oțel. În un astfel de părete se află o ușe cu încuetoare nevăzută. O deschid și depun banii și comorile în pulturile aflătoare înlăuntru ei. Cu un cuvânt toată comoara e în părete. Când au isprăvit și cu aceasta, lasă să se fie slobozită apă în întreaga pivniță, până ce se umple. Ferul, apa și încă și încă o grămadă de soldați, păzesc nenumăratele milioane. Dimineața apoi sloboz toată apa, lucru de abia 10 minute, — și iarăși scot comoara. În bancă sunt 3 casari principali, cari cunosc ușile secrete ale păretelui din pivniță. Aceștia însă nu tradează nimenui în lume nimica.

Sărutări otrăvitoare. În policlinica din Viena a fost internat un om care suferise de tremurătură de încheeturi, ardere de gât, friguri și alte multe morburii. Scuiatul lui cuprindea mercur, și s'a constatat, că mercurul i s'a strecurat în trup în urma multelor sărutări cu soția sa, care avea urâtul obicei de a se sulemeni cu felurite sulemanuri, cari conțineau mercur (argint viu), care e otrăvitor.

O inimă simțitoare. Drept dovadă că inimile simțitoare nu au perit de tot de pe pământ, ne servește următorul cas. Într'un orașel din Moravia, niște diletanți au jucat o tragedie în 5 acte.

Titlul tragediei era „Amorul locotenentului”. Locotenentul Otto iubea la nebunie pe d-șoară Miți, Miți de asemeni îl iubea nebunește pe locotenentul Otto; dar ca să fie unul al altuia nu se putea, pentru-că nu era cautiă de lipsă la fericirea lor. Îndrăgostiții sufereau pătimaș, deja în primul act, în al doilea mai tare. În al treilea act sufereau așa de tare încât aproape să nu-ți mai poți închipui cum vor suferi în celelalte acte următoare! La aceasta însă nici nu a ajuns rëndul, căci pe când d-șoara Miți în actual al treilea, îngenuchiată implora zadarnic la unchiul său avut și nemilos ca să dea el cautiă, pe atunci se ridică din mijlocul publicului privitor un domn bătrân, un franzelar pensionat, și strigă:

— Nu, eu nu pot să privesc asta mai departe! Domnișoară, nici odată să nu te mai tângui înaintea celui șmuțian fără inimă! Te încunoștiințez prin aceasta, că eu voiu depune cautiă!

Domnișoara Miți, care jucase cu multă dibăcie, văzând schimbarea neașteptată a situației — a leșinat — dar nu de bucurie. Publicu privitor a isbucnit în așa risete virofoase, încât a trebuit să fie întreruptă predarea celorlalte acte din tragedia prefăcută în o răsunătoare comedie!

Un comis

și
un învățcel de pravălie.

In pravălia de manufactură,
specerie și coloniale a subscrisu-
lui, află aplicație numai decât

un comis.

Primesc totodată un învăț-
cel din casă bună, cu câteva
clase gimn. ori civile, să cunoască
pe cât se poate și alte limbi pe
lângă limba română.

Teodor Doboiu

comerciant

in Seliște (Sselistye, Szeben m.)

(2-3)

Sz. 191—1904. tkvben.

Arverési hirdmény kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy az „Ardeleana“ pénz és hi-
telintézet végrehajthatónak Bela Spi-
ridon (Chidon) végrehajtást szenvedő
elleni 300 K tőkekövetelés és jár.
iránti végrehajtási ügyében az al-
gyógyi kir. jbiróság területén levő
Voján fekvő a vojai 67. sz.
tjkvben A †

1	rend.	170/2	hrsra	320	K
2	"	176	"	82	"
3	"	208, 209	"	320	"
5	"	393	"	70	"
6	"	427	"	4	"
7	"	1372/2	"	3	"
9	"	1472	"	14	"
10	"	1475	"	38	"
13	"	1529, 1532	"	9	"
14	"	1541	"	8	"
16	"	1635	"	4	"
17	"	1732, 1736,	"	99	"
		1739, 1747,	"		
		1760	"		
20	"	2182/1	"	22	"
21	"	2185/1	"	8	"
22	"	2199/1	"	9	"
23	"	2201/1	"	9	"
24	"	2202/1	"	9	"
27	"	2529, 2534,	"	37	"
		2537	"		
28	"	2538	"	3	"
29	"	2563, 2606	"	13	"
30	"	2592	"	8	"
31	"	2615 2617	"	32	"
32	"	2619/1,	"	16	"
		2621/1	"		
33	"	2669	"	4	"
35	"	3096/1,	"	10	"
		3097/1	"		
36	"	3382	"	8	"
37	"	3399/1	"	8	"
38	"	3502	"	8	"
39	"	3667, 3672,	"	9	"
		3674/2	"		
40	"	3943	"	10	"
41	"	4073	"	1	"
42	"	4080	"	1	"
43	"	4189/1,	"	19	"
		4193, 4197	"		
44	"	4206	"	4	"
45	"	4232	"	1	"
46	"	1544	"	1	"
47	"	1557	"	2	"
48	"	1766	"	2	"
49	"	2389	"	6	"
50	"	2390	"	3	"
51	"	2397	"	1	"
52	"	2892	"	4	"

koronára — ezennel megállapított
kikiáltási árban az árverést elren-
delte, és hogy a fennebb megje-
lölt ingatlanok az **1904. évi au-
gusztus hó 22-ik napján d. e.**

9 órakor Voja község házánál
megtartandó nyilvános árverésen
a megállapított kikiáltási áron alól
is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlanok becsárának 10%-át
készpénzben, vagy az 1881 évi:
LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ár-
folyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 3333. sz.
a. kelt igazságügyminiszteri ren-
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapirban a kiküldött
kezéhez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a
bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1904. évi március hó
24-án.

A kir. jbiróság mint telekkvi
hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

Szám 3867—1904. tkvi.

Arverési hirdmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíró-
ság mint tkvi. hatóság közhírré teszi,
hogy az „Ardeleana“ pénzintézet
végrehajthatónak Lupeszkú Nikulae
és tsa végrehajtást szenvedő elleni
1740 K tőkekövetelés és jár. iránti
végrehajtási ügyében a dévai kir.
törvényszék (a szászvárosi kir. járás-
bíró-ság) területén lévő a Felkenyé-
ren fekvő a felkenyéri 371 sztjkvben
a † 1 rd. 648, 649 hrsz. inga-
atlanra 335 K
a † 2 rd. 709, 710/a, } 478 "
711 hrszra }
a † 3 „ 933/203 hrsz ingat 128 „
a † 4 „ 1047/a „ „ 60 „
a † 5 „ 1328/2 „ „ 188 „
a † 7 „ 2281/2 „ „ 42 „
a † 8 „ 3877 „ „ 34 „
a † 9 „ 4019 } „ „ 394 „
4193 }
a † 10 „ 4301 „ „ 248 „
a † 11 „ 4899/1 „ „ 88 „
a † 12 „ 5306/2 „ „ 275 „
a † 13 „ 1329 „ „ 188 „
és az u. o. 1134 szamu tjkvben
a † 2 rend 1338 hrsz ingatlanra
188 K, az árverést ezennel meg-
állapított kikiáltási árban el-
rendelte és hogy a fennebb meg-
jelölt ingatlanok az **1904 évi Au-
gusztus hó 27-ik napján délelő-
tti 9 órakor** Felkenyér község há-
zánál megtartandó nyilvános árve-
résen a megállapított kikiáltási
áron alól is elfognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlanok becsárának 10%-át
készpénzben, vagy az 1881 LX.
tcz. 42 §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. évi no-
vember hó 1-én 3333 sz. a. a kelt
igazságügyminiszteri rendelete 8 §-
ában kijelölt óvadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez le-
tenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170
§-a értelmében a bánatpénznek a
bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt
átszolgáltatni.

Szászváros 1904 évi Majus 21-én

A kir. jbiróság mint tkvi ha-
tóság.

Sohalmy
kir. albiró.

„ARDELEANA“

inst. de credit și economii, in Craștie.

AVIS.

Să face cunoscut, că Direcți-
unea institutului de credit și eco-
nomii „Ardeleana“, a decis a în-
troduce unele nouă ușurări pe
seama clientelei sale, și anume:

Incepând cu 1 Iulie n. 1904:

**1. la împrumuturile hipo-
tecare și la cambiile cu a-
coperire hipotecară, cari
sunt sub 500 cor., să vor so-
coti numai interesele de 8%
fără ori-ce alte taxe ori
provisiuni!**

**2. la împrumuturile hipo-
tecare și la cambiile cu aco-
perire hipotecară peste 500
cor., să iau numai 7%, iar
provisiunea să reducă la ju-
mătate (dând astfel cel mult
1/2%).**

**3. Cambiile comerciale
să escomptează cu numai
7%, fără ori-ce alte taxe,
și să admit și pe 6 luni.**

**4. La celelalte cambii încă
s'a redus provisia la ju-
mătate.**

**5. La depunerile spre fruc-
tificare vechi, rămâne percen-
tul vechiu (5%), iar după de-
punerile nouă să vor solvi în
viitor numai 4 1/2%, plătind
institutul și darea pentru ele.**

Craștie, in Iunie 1904.

(1-3) Direcțiunea.

MIERE DE STUP!

Subscrisul stupar am de vânzare
două măji metrice

de
MIERE DE STUP

foarte frumoasă și curată, stoarsă cu
mașina din faguri în rame, numai
acum în sfârșitul lui Mai și în Iunie
curent — deci miere de tot proaspătă.

PREȚ MODERAT

Cei-ce dorsec a cumpăra să se a-
drezeze la:

IOANICHIE BERARIU
in ZĂM
(posta in loc).

2-2

Sz. 2803—904 tkv.

Arverési hirdmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíró-
ság mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy az
„Ardeleana“ pénz intézet végrehajtónak
Stefán Angyel végrehajtást szenvedő
elleni 730 K tőkekövetelés és jár.
iránti végrehajtási ügyében a dé-
vai kir. törvényszék (a szászvárosi
kir. járásbíró-ság) területén levő a Ba-
lomiron fekvő a balomiri 188. sz. tjkv-
ben A † 1 rd. 245. 246. hrszamu kö-
ház és kertből Stefán Angyel 2/14-ed
jutalékára 68 K 84 fill., A † 2 rd. 321.
322. hrsz. kőház és kertből Stefán Angyel
2/14-ed jutalékára 27 K 42 fill., A † 3
rd. 349/1. hrsz. kertből Stefan Angyel
2/14-ed rész jutalékára 37 K 84 fill.,
A † 4 rd. 693. hrsz. szántóból Stefán
Angyel 2/14-ed rész jutalékára 3 K 28
fill., A † 5 rd. 716/1. hrsz. kaszálóból
Stefán Angyel 2/14-ed rész jutalékára

20 K 10 fill., A † 6 rd. 785. 786. hrsz.
szántóból Stefán Angyel 2/14-ed rész.
jutalékára 69 K 86 fill., A † 7 rd. 896.
hrs. szántóból Stefán Angyel 2/14-ed
rész jutalékára 12 K 86 fill., A † 8 rd.
1010. hrsz. szántóból Stefán Angyel
2/14-ed rész. jutalékára 10 K 10 fill.,
A † 9 rd. 1046. hrsz. szántóból Ste-
fán Angyel 2/14-ed rész. jutalékára
39 K 70 fill., A † 10 rd. 1243. hrsz.
szántóból Stefán Angyel 2/14-ed rész
jutalékára 10 K 3 fill., A † 11 rd.
1405. hrsz. szántóból Stefán Angyel
2/14-ed rész jutalékára 16 K 3 fill.,
A † 12 rd. 1554. 1555. hrsz. kaszáló
és szántóból Stefán Angyel 2/14-ed
részére 32 K 84 fill., A † 13 rd. 1630.
1631. hrsz. kaszáló és szántóból Ste-
fan Angyel 2/14-ed részére 4 K 12 fill.,
A † 14 rd. 1718/2 hrsz. kaszálóból
Stefán Angyel 2/14 rész jutalékára
26 K, A † 16 rd. 3232. hrsz. szánto-
ból Stefán Angyel 2/14-ed rész juta-
lékára 35 K 04 fill., A † 18 rd. 3677.
hrs. szántóból Stefán Angyel 2/14-ed
rész jutalékára 27 K 14 fill., A † 19
rd. 369/1. hrsz. legelőből Stefán. An-
gyel 2/14-ed rész jutalékára 4 K 12 fill.,
A † 20 rd. 3885. hrsz. szántóból
Stefán Angyel 2/14-ed rész jutalékára
38 K 70 fill., A † 25 rd. 4451/1. hrsz.
szántóból Stefán Angyel 2/14-ed rész
jutalékára 26 K 14 fill., az u. o. 203.
sz. tjkben A † 1 rd. 349/2 hrszám
kertből 265 K, A † 84 rd. 1245. 1245/1.
hrs. szántolás 104 K, A † 5 rd.
3691/2 hrsz. legelőre 36 K, A † 7 rd.
4253/2 hrsz. szántora 102 K, A † 8
rd. 4362. hrsz. szántora 74 K, A † 10
rd. 4605. hrsz. szántora 201 K, A † 12

rd. 468/1. 469/1. hrsz. ház és kert 374 K,
A † 13 rd. 3718/1. 3719/1. 3720/1.
3721/1. 3722/1. 3723/1. hrsz. szántokra
310 K, az u. o. 651. sz. tjkben A † 1
rd. 4383. hrsz. szántóból Stefán An-
gyel 2/14-ed jutalékára 36 K 10 fill.,
A † 2 rd. 441/2 hrsz. kertből Stefán
Angyel 2/14-ed rész jutalékára 43 K
56 fill., A † 3 rd. 645. 646. hrsz. szán-
tokból Stefán Angyel 2/14-ed rész ju-
talékára 43 K 28 fill., A † 4 rd. 723/2.
hrs. szántóból Stefán Angyel 2/14-ed
rész jutalékára 20 K 10 fill., A † 5
rd. 1649/2. hrsz. kaszálóból Stefán
Angyel 2/14-ed rész jutalékára 30 K
14 fill., az árverést ezennel megáll-
apított kikiáltási árban elrendelte, és
hogy a fennebb megjelölt ingatlanok
az **1904. évi augusztus hó 26-ik nap-
ján d. után 2 órakor** balomir község
házánál megtartandó nyilvános árve-
résen megállapított kikiáltási áron alul
is elfognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlanok becsárának 10%-át kész-
pénzben az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított ez az
1881. évi november hó évi 3333. sz.
a. kelt igazságügyminiszteri ren-
delet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes ér-
tékpapirban a kiküldött kezéhez le-
tenni avagy 1881. LX. t.-cz. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bírósá-
gnál előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászváros 1904. évi április hó
26-án.

A kir. jbiróság mint. tkvi hatóság.

Sohalmy,
kir. albiró.

Nou măestru butnar in Craștie.

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public din Craștie și jur,
că mi-am deschis în Craștie, — Str. Fabricii, No. 10, — un

ATELIER DE BUTNĂRIE

în care pregătesc tot felul de lucrări ce cad în măiestria mea,
buți, butoaie mari și mici, vane, măsurii (ferdele, litre de lemn),
etc., din lemnul cel mai solid și cu prețurile cele mai moderate.

IOAN COZMA

Maestru butnar

Craștie (Szaszvaros), = (str. Fabricii).

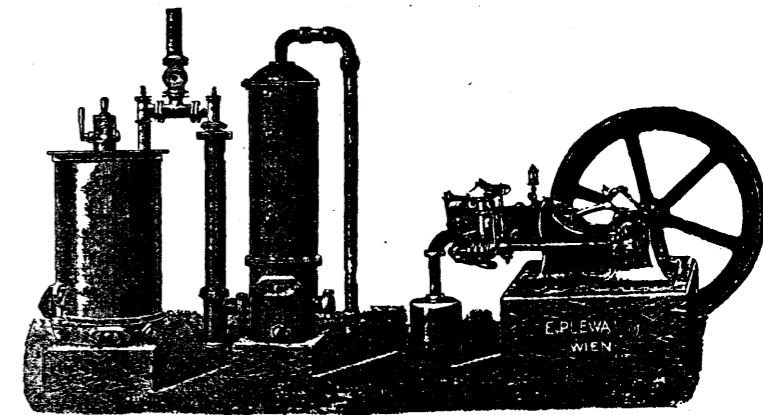
2-3

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria,
a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare,
a inginerului **E. Plewa**, succe-
sorul firmei **Brauner și Klasek**

Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor,
2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiași motoare provăzute cu arangeament pne-
tru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal
pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

○ Să primesc reprezentanți solizi în provincie. ○